

BAK LÅSTE DØRER? Det er ikke bevisst hemmelighold som gjør at arkivene er fulle av hull, men utdatert teknologi og regelverk, skriver forfatteren.

FOTO: THOMAS BRUN, NTB SCANPIX

Ondets rot i arkivet

ARKIVERING

Marianne Høiklev Tengs

For en uke siden la Riksrevisjonen frem sin rapport om arkivering og åpenhet i statlig forvaltning. Både under pressekonferansen, i Dagsnytt 18 og i flere medier de neste dagene, var ordbruket tøff mot forvaltningen. Rapporten er nemlig begredelig lesing: Den viser at det er svært mangelfull arkivering over hele fjøla, og viljen til å oppfylle intensjonen i offentliglova er tilsynelatende fraværende.

Riksrevisjonen beskriver flere grunner til at arkivene er mangelfulle. Likevel har historien i pressen dreid seg om en bevisst praksis i staten om å holde kortene tett til brystet.

Norsk Arkivråd representerer arkivarer fra hele landet, fra nord til sør, fra stat og kommune. Vi vet godt at bildet er langt mer nyansert enn hemmelighold. Det handler vel så mye, og kanskje først og fremst, om teknologi og regelverk.

Arkivverket, landets øverste arkivmyndighet, som legger premissene for hvordan arkivene skal skapes, må ta sin del av ansvaret. Det holder ikke å slenge seg på kritikken og si de er rystet over funnene og skal gjennomføre flere og bedre tilsyn. Hjelp forvaltningen med dokumentfangsten! Gi oss bedre verktøy! Verktøy tilpasset en digital verden der dokumentasjonen skapes, kommuniseres

og lagres på en helt annen måte og i et helt annet omfang enn før, og som ikke passer inn i en avleggs digitalisert papirmal fra et akterutseilt Arkivverk.

Og hvor er Kulturdepartementet, som eier dagens regelverk, arkivlov med forskrifter? Heller ikke det er tilpasset vår moderne verden. Hvor er de når kritikken hagler over saksbehandlerne og lederne i statsforvaltningen, med tydelig beskjed om at ingen av dem har moralen i orden?

I alle de virksomhetene som Riksrevisjons-rapporten omtaler, er det for tiden

Det er for tiden frenetisk

aktivitet i gangene for å bøte på situasjonen.

frenetisk aktivitet i gangene for å bøte på situasjonen. Det finjusteres på arkivrutiner, det nedsettes policyer for

forhåndsunnatak, det rulles ut opplæringstiltak.

Alt dette er nødvendig og bra, rapporten er en dramatisk vekker. Men det er ikke nok! Mangelfulle arkiver truer demokratiske prinsipper om en åpen, ettersporbar og etterrettelig forvaltning. Og arkivarhjertene våre blør.

Men å skylde på forvaltningen selv og hevde at alle hull i arkivene har sitt utgangspunkt i en bevisst unnlatespraksis, blir for enkelt. Altfor enkelt.

Skal vi forbedre situasjonen, må langt flere aktører ta ansvar for å fylle arkivene: for virksomhetene selv, for borgerne, for pressen og for samfunnet.

Marianne Høiklev Tengs,
leder, Norsk Arkivråd
postmottak@arkivrad.no